

تجارت در مرز معیشت و سیاست

مسکن در

«۱+۲» سناریو

یک سناریو می تواند «توافق» باشد.

سناریوی دوم، «پیچیده تر شدن تحریم ها»

است که در این صورت، روند کاهشی....

صفحه ۲ه

صدای کیشوندان

شنیده شد

جزیره کیش با ارائه گزارشی جامع از

اقدامات انجام شده در حوزه زیر ساخت ها،

سلامت، آموزش و سرمایه گذاری...

صفحه ۴ه

تجارت و

پارادوکس وابستگی

اقتصاد جهانی همواره بر بستری از تعاملات

متقابل شکل گرفته است؛ تعاملی که از

نخستین مبادلات...

صفحه ۶ه

تجارت در مرز معیشت و سیاست

کریم حسن پور - در حاشیه خاک ایران، جایی که جاده ها به روستاها و شهرهای کوچک مرزی ختم می شوند، زندگی به شکلی دیگر جریان دارد.

در حاشیه خاک ایران، جایی که جاده ها به روستاها و شهرهای کوچک مرزی ختم می شوند، زندگی به شکلی دیگر جریان دارد. اینجا، در سایه دیوارهای مرزی، بازارچه هایی شکل گرفته اند که قلب تپنده اقتصاد محلی است؛ جایی که مردم، نه با صنایع بزرگ یا تجارت جهانی، بلکه با چمدان های کوچک، وانت های قدیمی و غرفه های ساده، چرخ معیشت خود را می چرخانند. بازارچه های مرزی ایران گرچه در نگاه اول مجموعه ای کوچک از دکاها و انبارها به نظر می رسند، اما برای اقتصاد و اشتغال هزاران خانوار در نوار مرزی کشور نقش حیاتی ایفا می کنند.

در بسیاری از این مناطق، تنها منبع درآمد مردم، همین بازارچه ها است. گردش روزانه فعالیت های افراد بومی این مناطق، نه تنها نان بسیاری از خانواده ها را تأمین می کند، بلکه عملاً مانع از خالی شدن روستاها و مهاجرت جمعی به شهرها شده است. در استان هایی چون سیستان و بلوچستان، کرمانشاه، کردستان و خراسان های شمالی و جنوبی، وابستگی معیشتی مردم به بازارچه های مرزی تا حدی بالا است که حتی یک روز تعطیلی آن ها، زندگی صدها خانواده را دچار وقفه می کند.

اما اهمیت بازارچه ها فراتر از معیشت محلی است. بر اساس آخرین آمار، ایران دارای ۴۳ بازارچه مرزی رسمی است که حدود ۲۴ بازارچه فعال و بقیه نیمه فعال یا تعطیل هستند؛ رقیمی که شاید در نگاه نخست کوچک به نظر برسد، اما در اقتصاد مرزی تفاوت بزرگی میان بیکاری و بقا ایجاد می کند. بازارچه های مرزی تنها محلی برای دادوستد کالا نیستند، بلکه بخشی از سیاست کلان اقتصادی و اجتماعی کشور محسوب می شوند. فعالان تجاری کشور عنوان می کنند که توسعه این بازارچه ها می تواند علاوه بر رونق تجارت محلی، زمینه ساز تعاملات فرهنگی و تقویت روابط همسایگی شود. در واقع مرز، اگر با نگاه اقتصادی و نه صرفاً امنیتی مدیریت شود، به فرصتی برای اشتغال پایدار، افزایش درآمد ارزی و کاهش قاچاق تبدیل خواهد شد.

بازارچه های مرزی که با هدف «توسعه معیشت مرزنشینان» و «جلوگیری از قاچاق» ایجاد شدند، قرار بود به پلی تبدیل شوند میان تجارت رسمی و غیررسمی؛ جایی که مردم بتوانند با کارت پیمانه برای کالاهای شخصی را صادر یا وارد کنند و در عین حال، دولت نیز بر تبادلات مرزی نظارت داشته باشد. با این حال، در گذر زمان سیاست های متناقض دولت ها و ضعف هماهنگی میان مرزی، بلکه برای کل اقتصاد ایران، به یک مزیت راهبردی تبدیل خواهند شد.

فرصت تعامل با همسایه ها

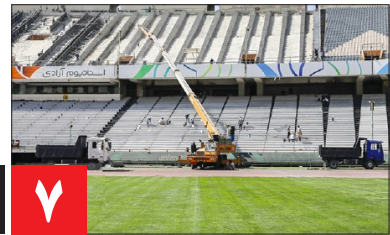
بازارچه های مرزی ظرفیت بالایی برای صادرات به کشورهای همسایه دارند. ایران با ۱۵ کشور مرز زمینی یا آبی مشترک دارد و مجموع طول مرزهای آن به بیش از ۸۷۰۰ کیلومتر می رسد. این وسعت مرز، فرصتی بی نظیر برای تجارت محلی است به عنوان نمونه، اخیراً مدیرکل گمرکات خراسان جنوبی با اشاره به صادرات کالاهای تولیدی این استان گفته است که صادرات قطعی کالاهای تولیدی خراسان جنوبی از گمرکات بیرجند، ماهیرو و گمرک مستقر در بازارچه مرزی ماهیرو در نیمه نخست امسال یک میلیون و ۴۲ هزار و ۵۶۹ تن کالا به ارزش ۲۳۰ میلیون و چهار هزار و ۶۸۵ دلار بوده که در مقایسه با مدت

تنفس مصنوعی به بورس

طلای سیاه گروگان ژئوپلیتیک

ورزشگاهی که باید ماه ها پیش آماده می شد

محدوده ۶۰ تا ۷۰ کیلومتری مرزها، می تواند به رونق دوباره تجارت مرزی و افزایش درآمد ساکنان این مناطق منجر شود. بر این اساس حسین پیرمومن، عضو هیات مدیره اتاق بازرگانی ایران، در گفت وگو با «دنیای اقتصاد» با اشاره به آنکه بازارچه های مرزی فراتر از معیشت و اقتصاد یک استان است و به سیاست های کلان کشور مربوط است، گفت: باید اشاره کرد که بازارچه های مرزی ظرفیت بالایی دارند و دولت می تواند با برنامه ریزی بهتر از این ظرفیت استفاده کند. با این حال، موانعی نیز وجود دارد که مانع از بهره وری کامل این بازارها شده است. در واقع، بازارهای مرزی به طور مستقیم با روابط ایران و کشورهای همسایه گره خورده اند. هر اندازه روابط دوستانه، فرهنگی، دینی و قومی ما با همسایگان تقویت شود، این بازارها نیز پویاتر خواهند شد.

او ادامه داد: بسیاری از مرزهای ایران در گذشته بخشی از یک سرزمین واحد بوده اند و اگر به ریشه های قومی و تاریخی برگردیم، مردم دو سوی مرز، ایرانی تبار هستند. از همین رو، آزادی های مرزی و تقویت تعاملات محلی می تواند برای هر دو طرف سودمند باشد. به عنوان نمونه، منطقه مرزی «بیله سوار» یکی از مرزهای پربرکت برای هر دو سوی ایرانی و آذری بود، اما به دلیل برخی تحولات در روابط سیاسی، حدود پنج سال است که این بازار بسته شده است. این در حالی است که پیش از این، بازارچه بیله سوار محلی برای دیدار اقوام، تردد خانوادگی و حتی رونق گردشگری بود.

پیرمومن یادآور شد: محدوده فعالیت بازارچه ها معمولاً تا شعاع ۶۰ یا ۷۰ کیلومتر امتداد دارد و همین امر، منبع درآمد قابل توجهی برای ساکنان مناطق مرزی و فعالان تجارت چمدانی به شمار می رفت. همه این مسائل در نهایت به روابط سیاسی دولت ها بازمی گردد. در برخی مرزها، تجارت چمدانی همچنان پررونق است و برکت زیادی برای ساکنان منطقه دارد، اما در بعضی دیگر، با مشکلات و محدودیت هایی مواجه هستیم. این مشکلات ریشه در مسائل سیاسی دارد که مذاکراتی برای رفع آنها در حال انجام است.

این عضو هیات رئیسه اتاق بازرگانی ایران توضیح داد: اگر به نقشه مرزهای جمهوری اسلامی نگاه کنیم، مشاهده می کنیم که تقریباً تمام مناطق مرزی کشور ظرفیتی سرشار از ثروت دارند. بسیاری از افراد حتی از مرکز استان ها به سمت مرزها حرکت می کنند تا از طریق بازارچه های مرزی، تجارت محلی داشته ایم. به هر حال، با تداوم این تفاهم ها می توان توسعه مرزها بر بازارچه، منطقه آزاد نیز دارند، این ظرفیت ها دوچندان شده و فرصت های اقتصادی بیشتری فراهم آمده است.

او در پایان تأکید کرد: باید ساختارهای قانونی را به گونه ای سامان دهیم که فعالیت های تجاری فعالان در بازارچه های مرزی قانونمند، اما تسهیل شده باشد. برای مثال، اجازه دهیم مردم بتوانند تا شعاع ۶۰ تا ۷۰ کیلومتری دو کشور بدون ویزا رفت و آمد کنند. این کار می تواند از طریق تفاهم نامه هایی بین استانداران دو سوی مرز محقق شود. ما پیش تر چنین تجربه هایی را با جمهوری آذربایجان، اقلیم کردستان عراق و حتی در سیستان و بلوچستان پایدار نیز خواهیم بود، چراکه هر چه سطح رفاه مردم مرزنشین بالاتر رود، ر سرعت بخشید و از ظرفیت های اقتصادی آنها بهره مند شد.

بازارچه های مرزی در ظاهر، بخشی از جغرافیای تجارت خرد ایران هستند، اما در واقع نمادی از تعامل مردمی و اقتصادی با همسایگان به شمار می آیند. کارشناسان بر این باورند که اگر دولت ها نگاه خود را از کنترل به توسعه تغییر دهند، این بازارچه ها می توانند به یکی از پایه های رشد تجارت منطقه ای و حتی صادرات غیرنفتی تبدیل شوند.

در پایان باید اشاره کرد که مرزها، در صورت ایجاد زیرساخت های مناسب و هماهنگی نهادی، می توانند بستر اشتغال پایدار و جذب سرمایه باشند. از سوی دیگر، تقویت بازارچه های مرزی به معنای ایجاد امنیت پایدار نیز خواهد بود، چراکه هر چه سطح رفاه مردم مرزنشین بالاتر رود، انگیزه برای فعالیت های غیرقانونی کمتر می شود. در شرایطی که ایران به دنبال افزایش تجارت با کشورهای همسایه است، بازارچه های مرزی می توانند نقش پررنگی را در توسعه صادرات ایفا کنند. البته باید اشاره کرد که تحقق این ظرفیت نیازمند اصلاح قوانین، سرمایه گذاری در زیرساخت ها و شکل گیری نهادهای محلی توانمند است تا مرزها از نقطه ای برای بقا، به سکوی رشد و پیوند اقتصادی ایران با منطقه تبدیل شوند.

تشکیل
کنسرسيومي از
پتروشيمي ها براي
تامين گاز صنايع
مطرح است. اما
استعمال گاز از
سرمایه گذاری و
میدان گازی حدود
چهار سال طول
می کشد.

